

16.18.1981

אברהם ארליך מספר על עצמו ועל משפחתו

נולדתי ביום 16.8.1908 בעיירה הפולנית לוטוטוב, אז תחת הכיבוש הרוסי. בגיל ארבע כבר למדתי ב"חדר" תורה וגם... פסוקים מן התלמוד.

בשנת 1914 עוד לפני פרוץ המלחמה העולמית הראשונה, הורי עקרו לעיר המחוז "וילון". אבי ז"ל היה איש מלא מרץ. היה נוסע לירידים על מנת לעסוק במסחר עם האיכרים הפולניים ולפרנס את משפחתו. זכרני את היום פרוץ המלחמה. אמי ז"ל שלחה אותי בבוקר לקנות לחמניות טריות והנה בעברי ברחוב שמעתי את המילה הפולנית מלחמה. העיר שלנו נכבשה על ידי הגרמנים ואני המשכתי את לימודי ב"חדר". הייתי מצטיין בתנ"ך ובתלמוד ואפילו הייתי עוזר לתלמידים חלשים.

בשנת 1918, בהיותי בן עשר, נשלחתי על ידי אבי ז"ל למקהלת בית הכנסת של העיר "וילון". המקהלה הזו שהיתה מורכבת משה נערים (אלט וסופראן) ושלושה מבוגרים (מנור אחד ושני באסים) הודרכה ע"י החזן ר' פנחס מאיר ברמן שהיה מכנה את עצמו: שו"ב ושץ של הקהילה המקומית. (שו"ב - פירוש הדבר: שוחט ובודק, ש"ץ - שליח ציבור) ואמנם היה החזן הנ"ל מוסיקאי בחסד עליון, מלחין נגונים לתפילות והיתה לו ספריה מוסיקלית עם מיטב הספרות לזמרה, החל משירי פרנץ שוברט, דרך האורטוריות של הנדל ועד התפילות של בית הכנסת. אנו הנערים, מאד אהבנו להשתתף בחזרות המקהלה וחיש מהר למדנו לקרוא תווים. החזן היה מתפאר בתלמידים - הנערים שלו, והביא לנו בתור עבודה מעשית, נוסף לתפילות, לא פחות ולא יותר, אלא... שירי שוברט, וראה זה פלא, אנו השתלטנו עליהם יפה למרות תוכנם הרציני והעמוק. אציין שעד היום הנני מתפאר על ההשכלה המוסיקלית שהוענקה לי בגיל כה צעיר.

בינתיים הורי ז"ל החליטו שעלי ללמוד בגימנסיה ואכן בשנת 1923 התקבלתי אחרי בחינות לבית הספר התיכון על שם תדיאוש קושציושקו. בבית הספר הזה הייתי תלמיד מצטיין במתימטיקה ובפיזיקה. בשעות הפנאי עסקתי בלמוד נגינה בכנור ובפעילות ציונית, בסניף ההסתדרות הציונית המקומית. יש לציין שהיו בעיר מפלגות שונות כגון פועלי-ציון (ימין ושמאל). "התאחדות", "החלוץ הכללי", ועוד, אולם אני עסקתי בפעילות ציונית כללית.

עכשיו הזמן עובר מהר והנה אני בוגר בית הספר התיכון הנ"ל. ההורים ז"ל מחליטים לשלוח אותי לדרום צרפת לעיר טולוז. שם למדתי הנדסת חשמל ובשנת 1932 עמדתי בבחינות וקבלתי תואר של מהנדס חשמל. מעתה אני מחפש מקום לעבודה מעשית, אולם חוסר עבודה ששרר אז בצרפת, כמו כן יחם עוין לאקדמאים זרים הכריחו אותי לשנות אח הכיוון. רצוני מעתה לעלות ארצה ושם להתמחות במקצוע שלי. לשם זה הלכתי להכשרה בחווה חקלאית של ה"חלוץ" הצרפתי, בדרום המדינה. כאן אני פעיל בתור מורה לעברית כי החלוצים היו על פי רוב פליטי היטלר שלא ידעו צורת א"י. היינו מקיימים פעולה תרבותית כגון שירה בציבור, "עונג שבת" בלילות שבת, נגינה, אבל העיקר היו השעורים לעברית.

באפריל שנת 1935 קיבלתי סרטיפיקט ועליתי ארצה. גם כאן זה לא פשוט עם ההתמחות במקצוע כי לא היתה תעשייה. בערך בחודש יולי אותה השנה אני נמצא

בתור מועמד בקבוץ תל-יוסף. מהנדס החשמל הפך... לאופה לחם. הכל לפי צרכי הקבוץ. אחרי העבודה אני עוסק בפעולה מוסיקלית והנה פרצו המאורעות באפריל 1936. התנגשויות עם הערבים, שריפת שדוח, מיקוש דרכים וכ"ו.

בדצמבר 1936 עברתי למשק יגור. שם הכרתי את בלה ז"ל, -- רעייתי בעתיד. שנינו החלטנו בהתחלת 1941 לעבור למשק אשדות יעקב אשר בעמק הירדן. כאן המשכתי לעבוד במאפיה ואחרי העבודה עסקתי על פי רוב במוסיקה, דהיינו: הייתי חבר בתזמורת הסימפונית "עמק הירדן". הדרכתי עולים חדשים בשירים עבריים. הקמתי ב-1944 תזמורת מנדולינות ועוד. לקראת החגים (חנוכה, פסח וכ"ו) הדרכתי מקהלות ומצאתי סיפוק רב בכל העסוקים האלה.

בשנות 1945 - 1946 הועברתי לעבודה בסניטציה. זאת היתה עבודה בנקיון שרותים וגם פיקוח על בעיות תברואה. בשנת 1957 הודיע משרד הבריאות על הקמת קורס מיוחד להכשרת תברואנים מוסמכים. אני נקבעתי ע"י המשק בתור מועמד לקורס הנ"ל. יש לציין שהשעורים, ההרצאות והעבודה המעשית ענינו אותי מאד. וסיימתי את הקורס בהצלחה רבה. מאז סיום הקורס ב-1957 עד היום (סוף שנת 1981) אני עובד בסיפוק רב בתברואה ולא פעם זכיתי בתואר "תברואן מצטיין" על ידי לשכת הבריאות בנפח כנרת. במשק חוללתי מהפיכה בביקורת על תנועת המזיקים כגון זבובים, מכרסמים, יתושים, תברואת בית ועוד. אחרי העבודה לא הפסקתי לעסוק במוסיקה ובשנת 1976 אפילו חידשתי וארגנתי מחדש את תזמורת המנדולינות שמקיפה מספר קיבוצים בעמק הירדן. אנו עושים פעולה רצינית ומופיעים בפומבי בהזדמנויות שונות. במבט לאחור אפשר להגיד שהשנים עברו מהר. כעת הגיל "פה ושם" נותן את אותותיו, אבל למרות הכל, צופה אני לעתיד טוב ומאושר...